

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ЖУРНАЛІСТИКИ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан філологічного
факультету

Юрій БІДЗІЛЯ Юрій БІДЗІЛЯ
« *серпень* » 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ОСНОВИ АВТОРСЬКОГО ПРАВА ТА АКАДЕМІЧНОЇ
ДОБРОЧЕСНОСТІ**

Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
Предметна спеціальність	014.01 Середня освіта (Українська мова і література)
Освітня програма	Українська мова і література
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська

Ужгород 2023

Робоча програма навчальної дисципліни «**Основи авторського права та академічної доброчесності**» для здобувачів вищої освіти галузі знань **01 Освіта/Педагогіка** спеціальності **014 Середня освіта** предметної спеціальності **014.01 Середня освіта (Українська мова і література)** освітньої програми «**Українська мова і література**».

Розробники: Шаркань В. В., кандидат філологічних наук, доцент кафедри журналістики

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри журналістики протокол № 10 від «8» червня 2023 р.

Завідувач кафедри

Євген СОЛОМІН

Схвалено науково-методичною комісією філологічного факультету

Протокол № 8 від 29 червня 2023 року

Голова науково-методичної комісії

Василь ШАРКАНЬ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 90	перший	перший
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: 5 аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3	1-й	2-й
	Лекції:	
	24 год.	6 год.
	Практичні (семінарські):	
	12 год.	4 год.
Вид підсумкового контролю: залік	Лабораторні:	
	–	–
Форма підсумкового контролю: усна з елементами тестування	Самостійна робота:	
	54 год.	80 год.

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «**Основи авторського права та академічної доброчесності**» є формування в здобувачів вищої освіти глибоких теоретичних знань та практичних навичок у сфері авторського права, а також розуміння принципів та норм академічної доброчесності. Це включає розуміння важливості правового захисту інтелектуальної власності, розпізнавання видів порушень авторських прав, а також засвоєння методів запобігання академічному плагіату та неетичному поводженню з інформаційними ресурсами. Окрім того, завданням курсу є підготовка майбутніх викладачів до ефективного і відповідального використання авторських матеріалів у навчальному процесі, а також формування навичок критичного аналізу та оцінки інформаційних джерел з урахуванням принципів наукової чесності.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

- ІК. Здатність розв'язувати складні завдання й проблеми в процесі професійної діяльності в галузі освіти та науки (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, методики викладання) або навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій; здатність розв'язувати проблеми в умовах, що характеризуються невизначеністю та потребують нових стратегічних підходів, здатність працювати в команді та продовжувати навчання з високим ступенем автономії, здатність до критичного мислення.
- ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 2. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 3. Уміння застосовувати отримані знання на практиці.
- ЗК 9. Готовність до безперервного навчання та оволодіння сучасними знаннями.
- ЗК 11. Здатність публічно презентувати результати роботи, висловлювати та обґрунтовувати власну думку.
- ЗК 16. Здатність використовувати інформаційні й комунікаційні технології.
- ФК 3. Володіння методологією і методами наукового дослідження з урахуванням класичних і новітніх принципів, здатність застосовувати теоретичні знання в практичній роботі з філології, виконання завдань, що містять елементи проблемного пошуку, вміння виконувати нетипові завдання дослідницького характеру, підготовка та захист дослідницьких проєктів.
- ФК 4. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.
- ФК 5. Здатність чітко й виразно висловлювати думку, використовувати знання законів техніки мовлення: правильна постановка дихання, розвиток голосу, чітка та зрозуміла дикція, нормативна орфоєпія.
- ФК 10. Здатність до розв'язання складних професійно-педагогічних проблем, які вимагають інтеграції знань, практичних умінь і навичок із різних наук.
- ФК 11. Уміння організовувати навчально-виховний процес як педагогічну взаємодію, спрямовану на розвиток особистості учнів чи студентів.
- ФК 14. Здатність виконувати професійну діяльність відповідно до стандартів якості.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумов для вивчення навчальної дисципліни «**Основи авторського права та академічної доброчесності**» немає.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «**Українська мова і література**», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Здатний оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.	РН 2
Застосовує сучасні методики та технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості наукового дослідження в конкретній філологічній галузі.	РН 4
Здатний оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми й пропонувати шляхи їх вирішення, аргументуючи власну точку зору.	РН 6
Володіє умінням планувати, організовувати, здійснювати і презентувати прикладне дослідження в конкретній філологічній галузі.	РН 16
Уміє використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних завдань і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.	РН 20

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «**Основи авторського права та академічної доброчесності**»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Здатність аналізувати свою наукову та професійну діяльність щодо дотримання академічної чесності та авторських прав.	РН 2
Застосування сучасних методик та інформаційних технологій для виявлення порушень академічної доброчесності та недотримання авторського права; використання таких методик та технологій без порушення норм авторського права та принципів академічної доброчесності.	РН 4
Аналіз та аргументоване вирішення проблем, пов'язаних із порушеннями академічної доброчесності та авторського права в у сфері філології та освіти.	РН 6
Ефективне планування та проведення дослідження з філології з дотриманням вимог щодо цитування, відсутності плагіату та інших аспектів авторського права й академічної доброчесності.	РН 16
Здатність використовувати глибокі та актуалізовані знання з авторського права та академічної доброчесності для розв'язання філологічних завдань, особливо в умовах неповної/недостатньої інформації.	РН 20

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Під час вивчення дисципліни використовуються словесні, візуальні, проблемно-пошукові, індуктивні, дедуктивні методи, а також навчальні дискусії, проблемні ситуації, пошук і дослідження. Засобами оцінювання результатів навчання з дисципліни «Основи авторського права та академічної доброчесності» є: поточний контроль на практичних заняттях, тематичний контроль за результатами самостійної роботи здобувачів вищої освіти, модульний контроль у формі тестування, а також підсумковий контроль – у формі усного заліку з використанням тестових питань (тести на платформі «Дискурс» – <https://dyskurs.info/> , розробленій викладачем дисципліни).

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: усна або письмова з такими видами: групове та індивідуальне опитування, контрольна (самостійна) робота, індивідуальна або групова презентація виконаного завдання, аналіз реальних ситуацій з погляду авторського права та академічної доброчесності – з пропонуванням варіантів вирішення проблеми, тести, підготовка й демонстрування презентацій із аналізованих проблем, онлайнове та письмове тестування.

Форма модульного контролю: модульна контрольна робота у формі тестування на освітній платформі <https://dyskurs.info/>.

Форма підсумкового семестрового контролю: підсумкова залікова оцінка може бути виставлена за поточного оцінювання – за сумою балів, набраних студентом на практичних заняттях й під час модульної контрольної роботи. Сума балів за всі види робіт визначається в межах 100 балів.

Оцінювання здобувачів вищої освіти також передбачає врахування результатів неформальної освіти згідно з Положенням про порядок визнання в Державному вищому навчальному закладі «Ужгородський національний університет» результатів навчання, здобутих у неформальній освіті» (URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22966>).

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточне оцінювання та самостійна робота						Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	40	100
10	10	10	10	10	10		

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні заняття, оцінка включає:	6	60

а) опрацювання матеріалів на сайті dyskurs.info	6	12
б) усні відповіді під час практичних занять	6	48
Модульна контрольна робота	1	40
Разом		100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Оскільки модульна контрольна робота проходить у формі комп'ютерного тестування й оцінюється максимально в 40 балів, то варіанти тестових завдань (з вибором однієї правильної відповіді або кількох правильних відповідей) формуються так, щоб студент максимально міг отримати відповідну кількість балів (20 тестів по 2 бали за кожен правильну відповідь).

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Шкала ECTS	Диференційована шкала	Недиференційована шкала	Мінімальний бал – максимальний бал
A	Відмінно	Зараховано	90-100
B	Добре		82-89
C	Добре		74-81
D	Задовільно		64-73
E	Задовільно		60-63
FX	Незадовільно	Не зараховано	35-59
F	Незадовільно		0-34

Оцінка відмінно (A) виставляється, коли здобувач вищої освіти дає абсолютно правильні відповіді на теоретичні питання з викладенням оригінальних висновків, отриманих на основі програмного, додаткового матеріалу та нормативних документів. При виконанні практичного завдання здобувач застосовує системні знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою.

Оцінка добре (B) виставляється здобувачу, який повністю розкрив теоретичні питання на основі програмного та додаткового матеріалу. При виконанні практичних завдань здобувач застосовує узагальнені знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою.

Оцінка добре (C) виставляється здобувачу, який повністю розкрив теоретичні питання, а програмний матеріал викладено відповідно до вимог. Практичні завдання виконані загалом правильно, але є окремі неточності.

Оцінка задовільно (D) виставляється, коли здобувач розкрив теоретичні питання, проте при викладенні програмного матеріалу допущені окремі помилки. При виконанні практичних завдань здобувач допускає помилки через недостатнього розуміння програмного матеріалу.

Оцінка задовільно (E) виставляється, коли здобувач не повністю розкрив теоретичні питання, відповідь містить суттєві помилки. При виконанні практичних завдань здобувач допускає значні помилки, а виконання завдань викликає значні труднощі у здобувача.

Оцінка незадовільно (FX) виставляється здобувачу, який не розкрив теоретичні питання і не може виконати практичні завдання. Як правило, такий здобувач виявляє здатність до викладення думки лише на елементарному рівні.

Оцінка незадовільно (F) виставляється здобувачу вищої освіти, який не виконав навчальну програму або якийсь серйозний елемент її складової, має фрагментарні знання, які не дозволяють розкрити теоретичні питання і виконати практичні завдання. Такий здобувач не може викласти свою думку навіть на елементарному рівні.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Авторське право та суміжні права

Тема 1. Законодавство про авторське право й суміжні права в Україні. Об'єкти авторського права.

Тема 2. Види авторських прав. Термін дії авторських прав.

Тема 3. Окремі аспекти авторського права (співавторство, право на службові твори, право особливого роду (*sui generis*) на неоригінальні об'єкти, згенеровані комп'ютерною програмою).

Тема 4. Авторське право на аудіовізуальні твори, на збірники та інші складені твори; права перекладачів.

Тема 5. Правове регулювання вільного використання твору. Ліцензії, їх типи.

Тема 6. Суміжні права. Захист авторських і суміжних прав.

Модуль 2. Академічна доброчесність

Тема 7. Академічна доброчесність: історичний контекст і сучасні виклики.

Тема 8. Етичні засади наукових досліджень. Види академічних порушень.

Тема 9. Академічна доброчесність в українських вищих навчальних закладах та наукових установах. Наукове керівництво і питання академічної доброчесності.

Тема 10. Запобігання порушенням академічної доброчесності. Програмні засоби для перевірки на наявність плагіату.

Тема 11. Наслідки порушення академічної доброчесності.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: денна/заочна					
	усього	у тому числі				
Лекції		Практичні семінарські	Лабораторні	Індивідуальна робота	Самостійна робота	
Тема 1. Законодавство про авторське право й суміжні права в Україні. Об'єкти авторського права.	8/10	2/2	1/1			5/7
Тема 2. Види авторських прав. Термін дії авторських прав.	7/10	2/2	1/1			4/7
Тема 3. Окремі аспекти авторського права (співавторство, право на службові твори, право особливого роду (sui generis) на неоригінальні об'єкти, згенеровані комп'ютерною програмою).	9/7	2/	2			5/7
Тема 4. Авторське право на аудіовізуальні твори, на збірники та інші складені твори; права перекладачів.	8/7	2/	1			5/7
Тема 5. Правове регулювання вільного використання твору. Ліцензії, їх типи.	8/7	2/	1			5/7
Тема 6. Суміжні права. Захист авторських і суміжних прав.	9/8	2/	2			5/8
Тема 7. Академічна доброчесність: історичний контекст і сучасні виклики.	8/7	2/	1/			5/7
Тема 8. Етичні засади наукових досліджень. Види академічних порушень.	8/10	2/2	1/1			5/7
Тема 9. Академічна доброчесність в українських вищих навчальних закладах та наукових установах. Наукове керівництво і питання академічної доброчесності.	7/7	2/				5/7
Тема 10. Запобігання порушенням академічної доброчесності. Програмні засоби для перевірки наявності плагіату.	8/8	2/	1/1			5/7
Тема 11. Наслідки порушення академічної доброчесності.	6/7		1			5/7
Модульна контрольна робота	2	2				
Разом	90	24/6	12/4			54/80

6.3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Законодавство про авторське право й суміжні права в Україні. Об'єкти авторського права. Види авторських прав. Термін дії авторських прав.	2	2
2.	Окремі аспекти авторського права (співавторство, право на службові твори, право особливого роду (sui generis) на неоригінальні об'єкти, згенеровані комп'ютерною програмою).	2	–
3.	Авторське право на аудіовізуальні твори, на збірники та інші складені твори; права перекладачів. Правове регулювання вільного використання твору. Ліцензії, їх типи.	2	–
4.	Суміжні права. Захист авторських і суміжних прав.	2	–
5.	Академічна доброчесність: історичний контекст і сучасні виклики. Етичні засади наукових досліджень. Види академічних порушень.	2	1
6.	Запобігання порушенням академічної доброчесності. Програмні засоби для перевірки на наявність плагіату. Наслідки порушення академічної доброчесності.	2	1
Разом		12	4

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Опрацювання Закону України "Про авторське право і суміжні права". Робота з Єдиним державним реєстром судових рішень: пошук прецедентів порушення авторських прав.	5	7
2.	Case-study: пошук прикладів порушення майнових і немайнових авторських прав.	4	7
3.	Вивчення особливостей роботи програм, що працюють на базі штучного інтелекту. Аналіз новацій в українському законодавстві щодо права особливого роду на неоригінальні об'єкти, згенеровані комп'ютерною програмою.	5	10
4.	Вивчення прав перекладачів та правовий статус їхніх творів, розробка презентації на цю тему. Розгляд та аналіз правових ситуацій, пов'язаних із збірниками та складеними творами. Аналіз вимог до публікацій у наукових виданнях УжНУ.	5	9
5.	Аналіз різних типів ліцензій, їх основних характеристик та умов використання. Ліцензія Creative Commons.	5	7
6.	Дослідження реальних судових справ, що стосуються порушення суміжних прав (на основі Єдиного державного реєстру судових рішень).	5	9
7.	Вивчення прецедентів щодо недотримання академічної доброчесності у світі, аналіз їх наслідків.	5	7
8.	Пошук прикладів порушень академічної доброчесності в Україні,	5	7

	детальний їх аналіз.		
9.	Ознайомлення з різними програмами для перевірки на наявність плагіату.	5	8
10.	Опрацювання матеріалів про академічну доброчесність у відкритих курсах на платформі «Prometheus» / «EdEra» тощо.	5	9
11.	Опрацювання матеріалів про академічну доброчесність у відкритих курсах на платформі «Prometheus» / «EdEra» тощо.	5	11
Разом		54	80

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Для успішного опрацювання матеріалів здобувачеві вищої освіти потрібен персональний комп'ютер / планшет / смартфон (за потреби можуть використовуватися персональні комп'ютери в комп'ютерній аудиторії на філологічному факультеті ДВНЗ «Ужгородський національний університет») з доступом до Інтернету.

Доступ до всіх матеріалів (зокрема й тестових завдань) надається на платформі «Дискурс» (<https://dyskurs.info/>), розробником якої є викладач дисципліни (використовується ліцензійне програмне забезпечення, розроблене компанією «Vibethemes»).

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Іващенко В.П. Пройдак Ю.С. Фріман І.М. Фріман Є.М. Авторське право: Навчальний посібник. Дніпро, 2021.
2. Інформаційне право: Підручник / Б. А. Кормич. Харків: Бурун і К, 2011. 334 с.
3. Світличний О.П. Право інтелектуальної власності. Підручник. Вид. 2, змін. і доп. Київ: НУБіП України, 2016. 355 с.
4. Євков А. М. Авторське право в міжнародно-правовому аспекті: навчально-методичний посібник. Харків, 2010. 126 с.
5. Дахно І. І. Алієва-Барановська В. М. Право інтелектуальної власності: навч. посібник. Київ, 2015.
6. Марущак А.І. Інформаційне право: доступ до інформації: Навчальний посібник. Київ: КНТ, 2007. 532 с.
7. Основи інформаційного права України: навч. посіб. / В.С. Цимбалюк, В.Д. Гавловський, В.М. Брижко; за ред. М.Я. Швеця, Р.А. Калюжного та П.В. Мельника. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ: Знання, 2009. 414 с.
8. Цимбалюк В. С. Інформаційне право (основи теорії і практики) : Монографія. Київ: Освіта України, 2010. 388 с.

Допоміжна література

9. Академічна доброчесність: онлайн-курс для викладачів. *Prometheus*. URL: https://apps.prometheus.org.ua/learning/course/course-v1:Prometheus+AI101+2021_T2/home
10. Академічна доброчесність: онлайн-курс для вчителів старших класів / Тимочко Т., Горбачов С., Демська О. та ін. *Ed-Era*. URL: <https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:AmericanCouncils+AcIn101+AcIn2019/about>

11. Сацик В. Академічна доброчесність: міфічна концепція чи дієвий інструмент забезпечення якості вищої освіти? URL: <http://education-ua.org/ua/articles/930-akademichna-dobrochesnist-mifichna-kontseptsiyachi-dievij-instrument-zabezpechennya-yakosti-vishchoji-osviti>
12. Шаркань В. В. Основи медіаправа: навчально-методичний посібник для студентів-журналістів. Ужгород, 2021. 64 с.
13. Гуз А.М. Історія захисту інформації в Україні та провідних країнах світу: Навчальний посібник. Київ: КНТ, 2007. 260 с.

Нормативно-правові документи. Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

14. Положення про академічну доброчесність ДВНЗ «Ужгородський національний університет». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/12223>
15. Положення про дипломну роботу (дипломний проект) ДВНЗ «Ужгородський національний університет». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/11106>
16. Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності. Упорядники матеріалів: В. Бахрушин, Є. Ніколаєв. URL: https://courses.prometheus.org.ua/assets/courseware/v1/30e2a1033cd79e06d264e46a56ace289/asset-v1:Prometheus+AI101+2021_T2+type@asset+block/%D0%9C%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D1%96_%D1%80%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%97_%D0%B4%D0%BB%D1%8F_%D0%B7%D0%B0%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D0%B4%D1%96%D0%B2_%D0%B2%D0%B8%D1%89%D0%BE%D1%97_%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B8_%D0%B7_%D0%BF%D1%96%D0%B4%D1%82%D1%80%D0%B8%D0%BC%D0%BA%D0%B8_%D0%BF%D1%80%D0%B8%D0%BD%D1%86%D0%B8%D0%BF%D1%96%D0%B2_%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%B4%D0%B5%D0%BC%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%BE%D1%97_%D0%B4%D0%BE%D0%B1%D1%80%D0%BE%D1%87%D0%B5%D1%81%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96.pdf
17. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів. Паризький Акт від 24 липня 1971 року, змінений 2 жовтня 1979 року [Електронний ресурс]. *Верховна Рада України*. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_051/print1452596417959931#Text
18. Загальна декларація прав людини [Електронний ресурс]. *Верховна Рада України. Законодавство України*. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text
19. Закон України «Про авторське право і суміжні права» [Електронний ресурс]. *Верховна Рада України*. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#Text>
20. Закон України «Про інформацію» [Електронний ресурс]. *Верховна Рада України. Законодавство України*. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>
21. Закон України «Про освіту». [Електронний ресурс]. *Верховна Рада України. Законодавство України*. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
22. Закон України «Про вищу освіту». [Електронний ресурс]. *Верховна Рада України. Законодавство України*. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
23. Закон України «Про наукову та науково-технічну діяльність». [Електронний ресурс]. *Верховна Рада України. Законодавство України*. Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/848-19>
24. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод [Електронний ресурс]. *Верховна Рада України. Законодавство України*. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text

25. Конституція України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
26. Кримінальний кодекс України. [Електронний ресурс]. *Верховна Рада України. Законодавство України.* Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
27. Цивільний кодекс України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
28. Платформа для онлайн-навчання «Дискурс»: <https://dyskurs.info/>
29. Національна бібліотека України ім. В.І.Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua/>